

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

«Նոյն յաճախուր քանդակէ՛ր Տրիպոլի-
սի և Հոմսի միջև երկաթուղիի կառու-
ընդմէջ 19 տասնամեակու և զը-
րաւեց մեծաքանակ մարիի և բամպակ, ու-
րանք իտալական նաւերը բնուցուած էին
Իտալիոյ պատերազմի մասնակէ՛ն առաջ»
«... յաճախուր ուժեղացեալ իսկէն-
տէրուին գերման հիւպատոսարանը և ու-
նչապաւոյն ուղղմամբ փոխադրող կա-
րաւան մը Նոյնալէս փնտրուց իսկէն-
տէրուին և Մէրսինի մէջ քարիւղի մը-
թերանցեցը, 6 տասնամեակու գրաւեց
և 30է աւելի ընկղմեց: 650 մնաուկ նա-
ւինջ, 300 պարկ սախ և մեծաքանակ
մորթի և բամպակ գրաւեց իտալական
նաւերէն»
«... յաճախուր բանեց թրքական

Խիստաւ շողմուրդ որ տարիներու զը-
նով կը նստորկէր»
«... յաճախուր էլ Արիւն ուժեղացեալ
ժեղ»
«... յաճախուր բանեց թրքական
Վիքիմիա շողմուրդ որ նոյնպէս ամե-
րիկեան գրողով կը նստորկէր, իմրակա-
նեց Հայկազի վերման հիւպատոսարանը,
ընկղմեց 10 տասնամեակու և երկու
նստ ալ գերի լռեց»
«... յաճախուր փնտրուց ինքնայն(?)
ճոռնիայի և Պէրսի թրքիւղի միջև
բանեցընը»
«... յաճախուր երկրորդ անգամ մը
ևս ուժեղացեալ Հայկազի վերման հիւ-
պատոսարանը ստիպելով զայն որ գեր-
ման դրօշակը վար առնէ»

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

Հայաստանի մէջ

Լոնտոն 29. — Թուրքերը լոնտոն
մեր համախմբած ըլլալով Պիթլիի նա-
նադին Մուշի շրջանին մէջ, Ռուսերը
զարգեցուցին գլխի արևմուտք իրենց
յառաջխաղացութիւնը և ևս քաջաւեցան
կանխաւ պատրաստուած գերիքերու վը-
րայ»
Մօք.
Լոնտոն, 30. — Կովկասի գործողու-
թեանց մասին Օսմ. պաշտ. պետիւն մը
կ'ըսէ թէ Թուրքերը ուժգին յարձակու-
մը գործեցին Ռուսերուն դէմ, զորս բա-
տկեցին որ ևս քաջութիւն և 300 գերի
ստին անոնցմէ»
Մօք.

կը մնայ թշնամին մասնաւորապէս ծա-
նոր կորուստներ կրեց, երբ կը փորձէր
իր հրետանին Նաբիլի եզերքը Շըքլաի
հիւպատոսութեան հարաւակողմը հաստա-
տել, Շէքոքի և Վարչաւիոյ հիւսիսա-
կողմը, Բիլիթիւքի ուղղութեամբ տեղի
ունեցող կռիւ և երեսնէն կրեց, թշնա-
մին վերջը և Պիլի գետակներուն միջև
ծանր կորուստներ կրեց՝ անընդհատ
կատարել յարձակումներ գործելով երկու-
շարքի որ կրիպեմէսի հիւսիսակողմը,
որոնք ևս մղուեցան Աւստրիական վեց
զորավորութիւն անցան Գալիսիական
մասին և գրաւեցին խրամատներուն մէջ
մասը, լայն չորեքշաբթի օրուան մէջ
հակադարձակումը զանազ անկարգու-
թեամբ գետակին միւս կողմը նետեց
1,500 զինքի կորուստով մը»
Ռ.

ՍԵԻ ՇՈՒՊԻ ԵՒ ՄԱՐՄԱՐԱՅՈՒՄԻՅ
Բեթրոկիտ 22. — Ռուս վիճակա-
գրութեան մը համաձայն՝ Սև Մարմու-
ռուս նստաւորը ստանալով իր սկիզ-
բէն ի վեր 47 շողմուր, 2 նստածիկ և
գերիէ 500 տասնամեակու ընկղմած է:
Դաշնակիցը Տարտանիլի մէջ 15 շողմ-
ուր ընկղմած է»
Թաթիլ

ԱՏԷՆԻ ՇՈՒՐՁ
Գաշիքէ, 30. — (Պաշտօնական) Յու-
լիսի առաջին օրերուն Եւթնի թրքա-
կան բանակին զօրմաս մը Ատէնի սահ-
մանը անցաւ: Ստէնէն փոքր զօրակուս-
մը զրկուեցաւ որպէս զի տեղւոյն
տապալանութեան համար Լաւէնի սուլ-
մի համար գործ-... ու միջոցոր-

Բեթրոկիտ 29. — Ամուսինի էն-
վալիսի խոսելով Վարչաւիոյ շուրջ տե-
ղի ունեցող կռիւներուն վրայ, կ'ըսէ
թէ երկու հակառակորդներէն մին՝ սոյն
կռիւն պարտասած պիտի լինէ և այլ ևս
չի պիտի կրնայ պատերազմը շարունա-
կել: Մենք ամենքս գիտենք թէ ո՞րն է
այս հակառակորդը»
Աթմ.

Լոնտոն, 30. — Ռեյմսի գործակա-
լութեան Բեթրոկիտի թղթակիցը կը
հաւաքէ թէ՝ Ռուսիա օրպէս փոխդի-
վիզիոնար իր: Դաշնակիցներուն հետ հա-
մաձայն, կը նկատուի թէ այս պատերազմը
զարմանալի կերպով կը շարունակուի երկու
շաբաթ մը և թէ անոնցու

Լոնտոն, 28. — Պ. Լոյս ձորձ յայ-
տարարեց թէ կատարուած էր հիմա
10 նոր զինարարներ կը կատարեցան
նազմութիւնը շինութեան համար, և
ստեղծուց. «Երբ մեր ձեռնարկած ահա-
գին աշխատութիւնները լրացնենք, պի-
տի կրնանք դիւրաւ ձախարհ մը բա-
նալ զէպ ի յաղթանակ»
Մօք.

Խոսքերու ձևաւորում

Հոմ, 29. — (Վերին հրամանատա-
րութեան) Գործակալի հովիտին մէջ
մեր յարձակողական զգալի կերպով յա-
ռաջացաւ, մեր պիտուրները գրաւեցին
այն բարձունքը որ ֆոյ աի լանտին կ'իջ-
նէ Պորիօ տի Բիլիէ՝ տէ Լիվիտալ
Լոնկոի վրայ: Բատուարի հովիտին մէջ
Թշնամին կարեւոր ուժերով փորձեց յա-
սաղանալ մեծ ձախարհ վրայ, լայն ևս
մղուեցաւ և քանի մը գերի ստինք: Գոր-
սօի վրայ երէկ առաւօտ Թշնամի մեծ
ոյժեր, հրետանիի կատարել ուժակոծու-
թեան մը օգնութեամբ, փորձեցին յառա-
ջանալ մեր նախապէս գրաւած գերիքին
մեզ նանկու համար, լայն մեր զինուոր-
ներուն քաջութիւնը և կորովը այս
փորձը ձախողեցուցին: Թշնամին ստիպ-
ուեցաւ ևս քաջութիւն և ծանր կորուստ-
ներ կրեց: Գերիներուն յայտարարու-
թեան կ'իմաստանք թէ այս յարձակումը
նոր ձախարհ բերուած թաւր զօրակուս-
մերով կատարուած է, որոնց մէջ կը
գտնուէր ալպան զօրակուսող մը, որ
ամբողջապէս ոչնչացաւ: Մեր յառաջա-
ցումը կը շարունակուի զանազակու-
թեամբ Ամուսին 27ի և 28ի գործողու-
թեանց միջոցին 1485 գերի ստինք, ու-
րոյնմէ 27ը սպայ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՀԱՅԲԵՆ ԳԻՄՆԱՐԻՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՁԵՐՈՒՆԵՐՈՅ ԵՌ ԲՆԱԿԱՆԱՅՐԸ

Արտասահման աղբիւրի մը ուրա-
խութեամբ կ'իմանանք թէ Հաճընը
մինչև օրս անձնատուր եղած է և կը
շարունակէ իրենց իր վրայ գրկուած
թրքական ուժերուն»
Միւս կողմէ կը լսենք նոյն աղբիւ-
րէն — ևս արեւելի քաղաքին միջիւն-
քական է այս պատուա—թէ Միջագետքի
այս Կոմիտէի ուս մեծ մասամբ աղտո-
ւեցաւ առջին անգամ»
Ներկայ ան իրեն օրուան հաւա-
քական պահանջ՝ երկու բան. Մարդ
և Դրամ:

Արտասահմանի հայութիւնը այս
կենսական հարցին շուրջ տակաւին
գերագոյն ճիգ մը չըրաւ, ինչ որ
պէտք էր և պարտաւոր էր ընելու
չառ կանուխէն Այս վերջին պատ-
մական տարիներուն, մինչ երկրին
խոշտանգուող հայութիւնը իր ա-
ղբերոյ աչքերը դէպի ազատ եր-
կիրներու մէջ ապրող իր եղբայր-
ները դարձուցած՝ անհամբեր ու
սրտատրոյ՝ օգնութիւն կը պահանջէր,
ասդին ազգին անունով գործողները
վատ թուրքին խաբէպատիւ խոս-
տումներուն տակաւին վարկ կուտա-
լին, և ուրիշներ ալ եկեղեցիներ շի-
նելով, դպրոցներ հիմնելով, փա-
ռաւոր օրբանոցներ բարձրացնելով,
օգալին դիւաններ կազմելով կը
զբաղէին: Այս շէնքերէն շատերը
այսօր քարուքանդ են ալդէն, մնա-
ցողներն ալ մեր թշնամիին իրեն-
զօրանոց, հիւանդանոց և ակադեմիա
ծառայեն...

Մեր պատմական ազգային դոր-
ծիչները, ամէն կուսակցութեան,
այսօր կախաղաններու վրայ կը քա-
ւեն մեր ազգային անհեռատեսու-
թեան և միամիտ չաւատեսութեան
յանցանքը... Ընդհակառակը, եթէ
մեր խաղաղասէր քաղաքականու-
թեան և բարենպաստակ ձեռնարկ-
ներուն հետ զուգընթացաբար մշա-
կած ըլլալինք նաեւ միջոցները մեր
ապագայ գերագոյն ճիգին՝ այսօր
բոլորովին տարբեր պայմաններու
մէջ պիտի գտնուէր մեր հայրենիքը:

Եւ անո՞ւ առիթը կուգայ հար-
ցնելու թէ՛ ինչո՞ւ Զէյթունցիներ,
որ քան տարի առաջ կըցած էր
60,000-ոց թուրք կանոնաւոր բանա-
կին դէմ ամբնեցնելով քաջաբար կը-
ռիւ մղել ու պատուաւոր հաշտու-
թիւն մը կնքել, այսօր 15,000 թուրք
յարձակող բանակի մը անձնատուր
կ'ըլլայ ու կ'ոչնչանայ: Նոյնը չե-
ղա՞ւ Տէօրթի-Նօլ և ուրիշ վայ-
րեր... Ո՞ր հետքերը ունեցաւ Զէյ-
թունով և անոր բազմակարգութիւն
ձախով, մինչ չորս տարիէ ի վեր

կան և արեւելեակա Սըր Ռիլիմ Բամ-
սէյ, գրեթէ Թուրքիոյ ապագային վրայ,
Հայաստանի մասին ալ յայտնած է կարգ
մը ուշադրութիւն, որ ի մէջ
այլոց կը յայտարարէ, թէ Հայկական
տէրութիւն մը անձնափոխութիւն մըն
է: Արդարութիւնը, բանականութիւնն
ու պատմութիւնը կը բողբեն ճարտա-
բարձր Հայկական վայրայ Բիւրսեթուն
ու ծոյլ Թուրքերուն հպտակ մնալու
զգալաւորին դէմ: Հայաստանի ազատու-
թիւնը, կը յարէ, պէտք է որ ըլլայ ա-
ռաջին և բացարձակ պայման: Սըր Ռիլ-
եալը պրա-... չա-

տէրութեան մէջ անցը... աստի-
նատութիւնները մեծ էին, այսօր
ուսն պատմականատուութիւնները
անհունօրէն աւելի ահաւոր և սար-
սափելի են: Աղբիւրին գործուած
այս սխալներուն անդադաւանալով՝
լանանք ուղղել մեր աւելնելի նոր
և վճռական քայլերը ու հետե-
ւինք օրուան նշանաբանին՝ որ հա-
ղարաւոր անձնաւորացներու հրաւեր
կը կարգայ և միլիոնաւոր գումար-
ներու պէտքը կը չեղտէ, այսինքն
մարդ և դրամ կը պահանջէ:

Այսօր այս գերագոյն նպատակին
առջնէն խուսափող երիտասարդ
հայը, անպարտաճանաչ հարուստը,
դաւաճանած կ'ըլլայ իր հայ անու-
նին և իր նուիրական հայրենիքին
դէմ: Սովորական դարձած առար-
կութիւններ, «անվստահութիւն»
պատրուակող խօսքեր թո՛ղ լսեն
հիմա, երբ գործին գլուխը, պատ-
նէլին վրայ ունինք ազատարար կա-
թոլիկոս մը և անդուգական հայ
մը՝ Պօղոս փաշա Նուպար:

Հայեր, մեր Կովկասահայ կըտ-
րիճ եղբայրներուն առնական կեց-
ուածքներէն օրինակ ու թափած
գերագոյն ճիգերէն դասեր պէտք
ենք առնել: Անոնք ըրած են, կ'ը-
նեն ու պիտի ընեն ինչ որ մարդկո-
րէն կարելի է ընել: Արտասահմանի
հայութիւնը բարի նախանձով մը
լեցուած կրնայ իր կարգին Կով-
կասներ ստեղծել իր մէջ: Ուր են
Հնդկաստանի մեր միլիոնատէր եղ-
բայրները, ո՞ր են Նգիպտոսի,
Ռուսիոյ, Պուլկարիոյ, Ֆրանսայի,
Անգլիոյ և Ամերիկայի մեծափա-
թած աղետական հայերը, ո՞ր օր-
ուան կը պահեն իրենց միլիոնները:
Հարուստներ, քիչ մը դուրս, քիչ
մը խիզճ, քիչ մը ինքնաճ ունեցէ՛ք,
քիչ մը պակաս պաշտօնեք անարդ-
մետաղ: Ձեռնէ պահանջուածը միայն
նիւթական զոհողութիւն մըն է,
ուրիշները իրենց մատղաշ կեանքը,
իրենց կանանց արեւը կը զոհեն
հայրենիքի փրկութեան սեղանին
վրայ: Փրկեցէ՛ք ձեր պատիւը ա-
ռատաձեռն ժեսով մը: Ու եթէ
այս ամէնը դեռ չըսենք օրուան

որ պիտի դատէ ու զտէ անձնու-
այլասերածէն, բարեբարձը դաւա-
ճանէ: Թո՛ղ շարժին մեր Սրբազան
Առաջնորդները, Հանգանակիչ Մաս-
նախուժներու անդամները՝ որոնք
մղններով հեռի կը գտնուին իրենց
պարտականութեանց դէմ, կողը-
կողքի կանգնին յեղափոխական կազ-
մակերպութիւնները, թո՛ղ ասպարէզ
իշխեն մեր փափկատեւ տիկիներն
ու նաղելաշուք օրորողները, և մէկ
կողմ թօթափելով անտարբերու-
թեան ու հանգստի կեանքը՝ ան-
քուն պատրաստեն հայրենիքի ե-
ռագոյն գրօշակները ու ռազմաբեմ
հրաւիրեն իրենց այրերն, եղբայր-
ներն ու սիրելիներն ըսելով.

— Դմա՛, հոգիս, Աստուծո՛ւ քեզ
յոյս, ազգիս սէր քեզ քաջալեր... »

Օ՛հ, հայ մայրեր, ատենն է որ
կոշտիք մայրեր քաջերու և գիւ-
ցաղներուն Դուք ձեր խոշտանգուող
բոլորներուն ու եղբայրներուն պա-
տիւր փրկելու և վրէժը լուծելու
ազգասիրական տենչով լեցուած՝
հրահրեցէ՛ք ձեր գաւառները և փո-
թով ձախարհ հանեցէ՛ք դէպի պար-
տականութեան դաշտը՝ Սպարտակի
մօր մը իր զաւկին տուած խրատը
տալով. «Վահանիդ վրան կամ վա-
հանիդ տակը. դրօշակը ձեռքդ՝
կամ դրօշակիդ մէջ փաթկուած»:

Այս ուղղութեամբ է որ մշայն
պիտի կրնանք պատրաստել մարդ և
դրամ:

ԱՊԱՀ

ԵՐԻՊՈՒՄ ԵՒ ՄԱՐՄԱՐԱՅՈՒՄԻՅ

Պատերազմի յաղաթարուութեան տա-
րեգաբանին առթիւ Մ. Ասլուրի, Սըր
Էտ. Կրէյ, Վիլհելմ Պրապ և ուրիշ-
ներ յայտարարութիւններ ուղղեցին
ամերիկեան ժողովուրդին՝ որոնց մէջ
կ'ըսեն թէ Անգլիոյ պարագն է մինչև
ծայրը կուռի: Ամերիկեան թրքերը
նոյն առթիւ համարեցին կը յայտնեն
Դաշնակիցներուն. «Նիւ Եորք Թայմզ»
կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ նիւթական կո-
րուստը ոչինչ է իր բարոյական կորուս-
տին ճով: Անկախ այժմ ոչ մէկ բարեկամ
ուրիշ աշխարհի մէջ. «Հոնոլոլէրներու
Գերմանիայի յաւէտ աճիծուած է» կ'ըսէ
այս թերթը:

ԿԵ...
Գաւառում, անդէ-...
Թիւն...

Չարուրելի մարդիկ...
Ասանց մեծագոյն հանճարը էնթրիկի
հանճարն է եղեր, և ո՛չ զինուորականը
ո՛չ ալ ճարտարագործականը և ևս առա-
ջէ՛ք. Ներկայ պատերազմը այդ վատ-
շուէր, այդ արամարհելի հանճարը երե-
ւան բերաւ, լուսադեց, ցուցադրեց իր
բովանդակ զիւլանութեամբ... Գիտենք
հիմա վստասօրէն որ մեծանշան եր-
կիրը է՝ նաեւ, ու գերազանցօրէն, ամէն
կարգի մեծնալուքեանց երկրեր:

Այս մարդիկը պատերազմը պատրաս-
տած էին եղեր միայն զօրազուրկ զօրա-
գունքի և թիւրանթ թիւրանթի վրայ
աւելցնելով, կատարելագործելով զին-
ուորական կրթութիւնը և պատերազմա-
կան գործիքները... այսինքն օրինաւոր,
գաւառական կերպով, ուղղափառ պատերազ-
միկի մը պէս որ իր յաղթութիւնը կ'ըս-
պատէ իր ուժէն միայն՝ ինչպէս վատակի
մը պէս, և չի զիջան իր ստորեկրկնայ
թաքնաբերութեան հետաքննութեան, հակառա-
կորդին զօրութիւնը հիմէն փորելու,
փառելու համար... »

Արեւուն անկողի լոյսին տակ յա-
ռաջ տարուած զինուորական կազմակեր-
պութեան «պաշտօնական» աշխատանքին
առջնութիւն, Գերմանիայի տարիներով վարեր
է անխոնջ, իր հաւանական թշնամեաց
երկիրներուն ու զաղթականութիւննե-
րուն մէջ, լրտեսական, դաւադրական և
խտվաբարական մեծացանց վիթխարի
կազմակերպութիւն մը:

Լրտեսութիւնը լրացուցիչ մաս կը
կազմէ իրենց զինուորական կազմակեր-
պութեան. իրենց չորրորդ կամ հինգե-
րորդ «դէնքն» է, այնքան պատուաւոր
այնքան փառաւոր օրքան միւսները, հե-
տեւակաւորք, այրուծի, հրետանի և այ-
լն... »

Գերմանացի զինուորականը ի լրտես
կը փոխարկէ ինքնիքը նոյն դիւրու-
թեամբ և խաղաղատեսութեամբ որով
Յրանապի կամ Անգլիացի սպայ մը հե-
րուս կ'ըլլայ... »

Կարելի է առանց չափազանցութեան
ըսել որ ամէն Գերմանացի մէջ որ ինք-
զինք... կը յարգէ, երկու մարդեր կան,
որոնք իրար կը շարունակեն և կ'ամ-
բողջանան — լրտես և զինուոր: Ա-
ռաջինը՝ խաղաղութեան առեւտրի Գերմա-
նացին է, երկրորդը՝ պատերազմի առեւ-
տանն է: Մին կը պատրաստէ պատե-
րազմը, միւսը կ'ընէ զայն: Երկուքը
միասնով կը կազմեն կը լրացուեն Գեր-
ման ճշմարիտ հայրենասէրը, մի՛ և...
բաժնակի:

ԲԱՌԵՐ

Գերմանացիներուն Տեսնի կ'ըսեն
նաեւ, ինչ որ բիրտ ու ծանր ուժի տպա-
ւորութիւն կը կուտայ. Տը իր փոխընդ-
Տեսնոն՝ Դեկտեմբերէն, ու կ'ունենա
ամբողջական հարապատ պատկերը գեր-
ման զաւառներն, այնքան հուժկու որքան
նահագնէս»
Մ. Ս. Կիթման

ՄԱՐԵՆՈՒՆ ԲԵՄԸ

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ
ՊԱՐԱՆԱՆ ԶԱՅ ԳԱՐՈՒՆԵՐՈՒՆ ՄԻՅ

Պաշտօնական հայ գաղութները, չը
նայելով իրենց դժոխակ կացութեանը,
շանացին իրենց համարին. եղբայրնե-
րուն օգնութեան ձեռք կարկառել, և չը
խնայել՝ այն զոհարարութեան բաժնի
զոր տարաբար Հայաստանը կը պահան-
ջէր:

Ու այսօր այդ գաղութներն են, որ
խորին վրէժով մը լեցուած՝ ազանդէս-
ներ կը սարքեն եկեղեցիներու մէջ, բա-
ղթի ձայներ կը բարձրացնեն Պուլկար
կառավարութեան մօտ և յանուն մար-
դասիրութեան կոչուած կ'ընեն որ վերջ
մը տրուի խաղաղ հայ ազգաբնակչու-
թեան վրայ ի դօրձ գրուած թրքական
վայրագութեանց:

Տեղա ալ այդ ազանդէսը կատար-

(*) Այս վերագրիմը սակայն հրաւա-
րակեմ այսուհետեւ յարմարագոյնները դու-
սեմ մեզի դրուած գրութեան՝ միջոց առ-
նալ համար որպէսզի ազգին ցերեպ ծանր
վիճակին մէջ բոլոր անկողի կարծիքները
արայայտուի կարեւան եւ նպաստեմ ազ-
գային ընդհանուր գործունեական մը
սեղծութիւն:

